

הכרזה על מצב חירום לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם , להציע לכנסת להכריז על מצב חירום, לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה, לתקופה של שנה אחת, בהמשך להכרזה הקודמת של הכנסת מיום ט"ז בכסלו התשע"ה (8 בדצמבר 2014), שתוקפה עד יום כ"ה בכסלו התשע"ו (7 בדצמבר 2015). כל אחד ממשרדי הממשלה, בתיאום עם משרד המשפטים, יפעל לקידום הניתוק של החקיקה שבתחום אחריותו מהזיקה להכרזה על מצב החירום, ובכלל זה קידום חקיקה ראשית וחקיקת משנה, שתאפשרנה את ביטול הצווים לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957.

השרים ידווחו לממשלה על פעולותיהם לשם ביצוע החלטה זו עד ליום כ"ו בתמוז התשע"ו (1 באוגוסט 2016).

דברי הסבר

רקע כללי

א. ביום ט"ז בכסלו התשע"ה (8 בדצמבר 2014) הכריזה הכנסת על מצב חירום עד יום כ"ה בכסלו התשע"ו (7 בדצמבר 2015). הכרזה זו ניתנה לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה, אשר קובע כי "ראתה הכנסת שקיים במדינה מצב של חירום רשאי היא, ביוזמתה או על פי הצעת הממשלה, להכריז על מצב חירום".

ב. מצב החירום קיים בישראל ברציפות מאז חודש אייר תש"ח (מאי 1948), תחילה מכוח הכרזה של מועצת המדינה הזמנית לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948 ולאחר מכן, החל מהכנסת ה-14, מכוח הכרזות של הכנסת לפי חוק-יסוד: הממשלה. לעניין זה, קובע סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה כי תקופת תוקפה של הכרזה על מצב חירום לא תעלה על שנה, וכי בידי הכנסת הסמכות לחזור ולהכריז על מצב חירום. סעיף 69(ב) לתקנון הכנסת קובע כי אם הממשלה מציעה שהכנסת תחזור ותכריז על מצב חירום, על הממשלה להעביר את הצעתה אל יושב ראש הכנסת ואל הוועדה המשותפת של ועדת החוץ והביטחון וועדת החוקה חוק ומשפט לעניין הכרזה על מצב חירום לא יאוחר משישים ימים לפני תום מצב החירום.

ג. מוצע, כי בשל המצב הביטחוני-מדיני הקיים היום במדינה, תציע הממשלה לכנסת לשוב ולהכריז על מצב חירום לתקופה של שנה. שורה של חוקים חיוניים, אשר חלקם מקנים סמכויות נחוצות לשם התמודדות עם המצב הביטחוני השורר היום במדינה, תלויים בהמשך תוקפה של ההכרזה על מצב החירום ובכללם:

חוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חירום, התש"י-1949;

פקודת מניעת טרור, התש"ח-1948;

חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), התשל"ט-1979;

פקודת הארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ לארץ), התש"ט-1948;

חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום (פיקוח על כלי שיט) [נוסח משולב], התשל"ג-1973;

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התש"ח-1957.

ד. הנסיבות הביטחוניות השוררות במדינה מחייבות את המשך קיומן של הסמכויות המוקנות בחלק מהחוקים האמורים לעיל, וזאת בשל הצרכים של גורמי הביטחון לשם המלחמה בטרור. שירות הביטחון הכללי, משטרת ישראל ומשרד הביטחון דיווחו כי במהלך השנים האחרונות נעשה שימוש בחלק מן הסמכויות המעוגנות בחוקי החירום האמורים. בחודשים שחלפו מאז החלטת הממשלה האחרונה בעניין הכרזה על מצב חירום (מיום ה-26.10.2014), נעשה שימוש בסמכויות לפי פקודת מניעת טרור לצורך הכרזה על ארגון טרוריסטי אחד, העמדה לדין של מספר אנשים המעורבים בטרור וכן במקרים אחדים לצורך הוצאת צווי סגירה נגד מוסדות הפועלים מטעם ארגוני טרור. כמו כן, מספר אנשים נעצרו

במעצר מנהלי לפי חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים). בנוסף, נעשה שימוש בסמכות לאסור על יציאתם לחו"ל של עשרות בודדות של אנשים מכוח פקודת הארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יציאה לחוץ לארץ). גורמי הביטחון האמורים מדגישים כי קיים עדיין צורך מהותי בשימור חוקי החירום הביטחוניים, אשר מקנים כלים משפטיים חיוניים במלחמה בטרור, וזאת עד להשלמת הליכי חקיקתם של חוקים חלופיים. אם תחול החמרה במצב הביטחוני יעלה הצורך בהפעלת הסמכויות המוקנות בחוקים אלה וחיוניות השימוש בהם תגבר.

ה. יש לציין כי במאי 2012 החליט בית המשפט הגבוה לצדק למחוק את העתירה שהגישה בשנת 1999 האגודה לזכויות האזרח בישראל נגד החלטת הכנסת להכריז על מצב חירום. זאת, מן הטעם כי "העתירה מיצתה עצמה, אף שאמנם לא תמה המלאכה". בהתחשב ב"נסיבות דחיום ונוכח מכלול הצעדים שנקטו", קבעו השופטים כי מעורבותם "אינה נדרשת עוד לעת הזאת, בלא שנעלו דלתות לעתיד לפי הצורך". בית המשפט הדגיש כי "המלאכה עודנה מרובה, אך לעת זו יש להותיר את המשך התהליך לרשויות המוסמכות תוך המסר כי מה שהחל לפני למעלה מעשר שנים, ראוי שיגיע לסיומו הלא רחוק".

ו. גם לאחר מחיקת העתירה בעניין, נמשכת באופן רציף עבודת המטה הבין-משרדית, אותה מרכז משרד המשפטים, לניתוק החקיקה ממצב החירום. במהלך כהונתה של הכנסת ה-18 נעשתה העבודה בפרויקט זה אינטנסיבית במיוחד בעקבות מעקב ופיקוח נמרץ של צוות המעקב של הוועדה המשותפת לוועדת החוץ והביטחון וועדת חוקה, חוק ומשפט לעניין הכרזה על מצב חירום שהוקם למטרה זו. בכנסת ה-19 הוקמה ועדת משנה לוועדה המשותפת לוועדת החוץ והביטחון וועדת החוקה חוק ומשפט בעניין הכרזה על מצב חירום, כדי להמשיך את עבודת הצוות מהכנסת הקודמת. וועדת המשנה קיימה דיונים מעת לעת עם כלל משרדי הממשלה שבאחריותם חקיקה התלויה בהכרזה על מצב החירום ודרשה לקבל מהם עדכונים שוטפים על התקדמות העבודה בעניין. בכנסת הנוכחית טרם הוקמה הוועדה המשותפת לעניין הכרזה על מצב חירום כך שגם לא הוקם צוות המפקח על עבודת הממשלה בנושא.

רצ"ב מכתב שנשלח ממחלקת יעוץ וחקיקה במשרד המשפטים אל יושב ראש הוועדה המשותפת לעניין הכרזה על מצב חירום ביום 4 בדצמבר 2014, המתאר את עיקרי הדברים בעניין עבודת הממשלה לניתוק החקיקה ממצב החירום, לקראת חידוש ההכרזה על מצב חירום מיום 8 בדצמבר.

ז. בחודשים אשר חלפו מאז מכתב זה נרשמה התקדמות לגבי החלפת חלק מהחוקים אשר תלויים במצב חירום, ובעיקר לגבי החלפת צווי הפיקוח אשר הוצאו מכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957.

לעניין ההתקדמות שחלה בהחלפת החוקים אשר תלויים במצב חירום, יש לציין את **הצעת חוק המאבק בטרור, התשע"ה-2015**. הצעת החוק כבר הונחה על שולחן הכנסת ה-18, והיא עברה קריאה ראשונה במליאת הכנסת ב-2011. בכנסת ה-19 הוחל עליה דין רציפות בנובמבר 2013, אך הדיונים בעניינה לא הסתיימו עד ליציאתה של הכנסת לפגרת בחירות. על כן, הצעה החוק אושרה מחדש על ידי הממשלה והונחה על שולחן הכנסת ה-20, אשר אישרה אותה

בקריאה ראשונה ביום 3.9.2015. נזכיר כי הצעת חוק זו באה להחליף את פקודת מניעת טרור, התש"ח-1948, לנתק את זיקתו להכרזה על מצב חירום של חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), התשל"ט-1979, ולבטל את תקנה 6 שבתוספת לפקודת הארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ לארץ), התש"ח-1948.

מלבד החוקים האמורים, קיימים עוד תשעה חוקים שתלויים במצב חירום, באופן מלא או ביחס לסעיפים אחדים. עבודת משרדי הממשלה נמשכת בעניינם, אך טרם הבשילה כדי הצעות חוק.

ח. בנוסף ממשיכה גם עבודת משרדי הממשלה בעניין ניתוקם ממצב חירום של צווים שהוצאו מכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התש"ח-1957, התלוי כאמור אף הוא בהכרזה על מצב חירום. כיום נותרו 49 צווים בתוקף. יש לציין כי צווי הפיקוח שעדיין בתוקף מצריכים החלפה בחקיקה ראשית או בחקיקת משנה קודם לביטולם, ולגבי חלק ניכר מהם מדובר בהסדרה של פעילות משקית רחבה, הדורשת תיקוני חקיקה מקיפים. בכנסת הקודמת הגישה הממשלה הצעות חוק והניחה טיוטות של תקנות לאישור הכנסת לגבי יותר מעשרים צווים, אך פיזור הכנסת הביא לצורך לחדש את התהליך לגבי מרבית יוזמות חקיקה אלה, שלא הספיקו להבשיל עד למועד פיזורן של הכנסת. זאת, כאשר לגבי חלק מהצעות החוק כבר לא ניתן להחיל דין רציפות.

להלן עיקרי ההתקדמות בעניין צווי הפיקוח שחלה מאז נשלח מכתב העדכון ביום 4 בדצמבר 2014:

כאמור 3 צווים בוטלו: ביום 25.12.2014 פורסם ביטולו של **צו הפיקוח (מחממי מים סולאריים וחשמליים חד-דירתיים)**, **התשמ"ד-1983**. נוסף על כן ביטולם של **צו הפיקוח (מכלי גז)**, **התש"ן-1990** ושל **צו הפיקוח (סימון ומילוי מכלי גז)**, **התשנ"א-1991** פורסם ביום 23.2.2015, אך יש לציין כי הפרסום ייכנס לתוקף רק כאשר יתוקנו תקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי – בטיחות גפ"מ), **התשס"ג-2003**, לעניין קביעת עבירות לפי הצו המחליף צווים אלה.

בחודש יולי 2015 הוחל דין רציפות על שלוש הצעות חוק: **הצעת חוק רישוי שירותים לרכב, התשע"ג-2013** שתביא לביטולם של חמישה צווים; **הצעת חוק הסדרת העיסוק בהדברת מזיקים לאדם, התשע"ד-2014**, והצעת **חוק להסדרת הצבת כוורות וייצור דבש, התשע"ד-2014**. לגבי שתי הצעות החוק הראשונות אף התקיים דיון ראשון בוועדות הכנסת. בנוסף, הממשלה החליטה להחיל דין רציפות על **הצעת חוק הפיקוח על צעצועים מסוכנים, התשע"ד-2014** (החלטת ממשלה מס' 435 מיום 6.8.2015) אך טרם הודיעה על כך בכנסת.

התקדמות נוספת ומשמעותית ביותר נעשתה עם הכללתו של פרק ז' בנושא "הגנה על בריאות הציבור (מזון) **בהצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016)**, **התשע"ה-2015**. הצעת חוק זו עברה קריאה ראשונה ביום 2.9.2015. חקיקת הפרק בנושא הגנה על הבריאות הציבור (מזון) תנתק למעשה את זיקתם למצב חירום של 15 צווי פיקוח.

נציין גם כי משרד התחבורה הפיץ ביום 25.12.2014 את תזכיר חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 116) (הסדרת העיסוק בהתקנה ואחזקה של מונים למוניות, בהשכרת רכב, וסמכויות

פיקוח ואכיפה), התשע"ה-2015, העתיד להחליף שני צווי פיקוח.

מוצע להנחות את משרדי הממשלה השונים להמשיך בעבודה הבין-משרדית האמורה.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלבנטי

תקציב

לא רלבנטי

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלבנטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

בהמשך להחלטות ממשלה קודמות, עבודת המטה הבין-משרדית לניתוק החקיקה ממצב החירום, אותה מרכז משרד המשפטים, נעשית בשיתוף משרדי הממשלה שבאחריותם חוקים התלויים במצב חירום או צווי פיקוח. הואיל וטרם הסתיימה עבודה זו, קם הצורך להכריז גם השנה על מצב חירום.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' החלטה מס' 2124 שניתנה ביום ב' בחשוון התשע"ה (26 באוקטובר 2014).

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

ההצעה היא על דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה). חוות דעתה של היועצת המשפטית של משרד המשפטים מצורפת והיא מקובלת על היועץ המשפטי למערכת הביטחון.

סיווגים

סיווג ראשי: החלטה אחרת

סיווג משני: החלטה ביצועית

תחום פעולה עיקרי: חוץ וביטחון

מוגש על ידי שר הביטחון
ועל ידי שרת המשפטים

ד' בתשרי התשע"ו
17 בספטמבר 2015

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

הכרזה על מצב חירום לפי סעיף 38 לחוק יסוד: הממשלה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

מוצע לפנות לכנסת בבקשה כי תכריז על מצב חירום, לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה, לתקופה של שנה אחת, אשר במסגרתה תימשך עבודת המטה של משרדי הממשלה, בתיאום עם משרד המשפטים, לקידום הניתוק של החקיקה שבתחום אחריותו של כל משרד מהזיקה להכרזה על מצב החירום.

ביום ט"ז בכסלו התשע"ה (8 בדצמבר 2014) הכריזה הכנסת על מצב חירום עד יום כ"ה בכסלו התשע"ו (7 בדצמבר 2015). הכרזה זו ניתנה לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה, אשר קובע כי "ראתה הכנסת שקיים במדינה מצב של חירום רשאי היא, ביוזמתה או על פי הצעת הממשלה, להכריז על מצב חירום".

מצב החירום קיים בישראל ברציפות מאז חודש אייר תש"ח (מאי 1948), תחילה מכוח הכרזה של מועצת המדינה הזמנית לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948 ולאחר מכן, החל מהכנסת ה-14, מכוח הכרזות של הכנסת לפי חוק-יסוד: הממשלה. לעניין זה, קובע סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה כי תקופת תוקפה של הכרזה על מצב חירום לא תעלה על שנה, וכי בידי הכנסת הסמכות לחזור ולהכריז על מצב חירום.

סעיף 69(ב) לתקנון הכנסת קובע כי אם הממשלה מציעה שהכנסת תחזור ותכריז על מצב חירום, על הממשלה להעביר את הצעתה אל יושב ראש הכנסת ואל הוועדה המשותפת של ועדת החוץ והביטחון וועדת החוקה חוק ומשפט לעניין הכרזה על מצב חירום לא יאוחר משישים ימים לפני תום מצב החירום.

כמפורט בהחלטת הממשלה ישנם שורה של חוקים חזוניים, אשר תלקם מקנים סמכויות נחוצות לשם התמודדות עם המצב הביטחוני השורר היום במדינה, תלויים בהמשך תוקפה של ההכרזה על מצב החירום ובכללם: חוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חירום, התש"ח-1949;

פקודת מניעת טרור, התש"ח-1948;

חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), התשל"ט-1979;

פקודת הארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ לארץ), התש"ט-1948;

חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום (פיקות על כלי שיט) [נוסח משולב], התשל"ג-1973;

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התש"ח-1957.

כאמור בהצעת המחליטים, שירות הביטחון הכללי, משטרת ישראל ומשרד הביטחון דיווחו כי במהלך השנים האחרונות נעשה שימוש בחלק מן הסמכויות המעוגנות בחוקי החירום האמורים. בחודשים שחלפו מאז החלטת הממשלה האחרונה בעניין הכרזה על מצב חירום (מיום ה-26.10.2014), נעשה שימוש בסמכויות לפי פקודת מניעת טרור לצורך הכרזה על ארגון טרוריסטי אחד, העמדה לדין של מספר אנשים המעורבים בטרור וכן במקרים אחדים לצורך הוצאת צווי סגירה נגד מוסדות הפועלים מטעם ארגוני טרור. כמו כן, מספר אנשים נעצרו במעצר מנהלי לפי חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים). בנוסף, נעשה שימוש בסמכות לאסור על יציאתם לחו"ל של עשרות אנשים מכוח פקודת הארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יציאה לחוץ לארץ).

גורמי הביטחון האמורים מדגישים כי קיים עדיין צורך מהותי בשימור חוקי החירום הביטחוניים, אשר מקנים כלים משפטיים חיוניים במלחמה בטרור, וזאת עד להשלמת הליכי חקיקתם של חוקים חלופיים. אם תחול החמרה במצב הביטחוני יעלה הצורך בהפעלת הסמכויות המוקנות בחוקים אלה וחיוניות השימוש בהם תגבר.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

יש לציין כי במאי 2012 החליט בית המשפט הגבוה לצדק למחוק את העתירה שהגישה בשנת 1999 האגודה לזכויות האזרח בישראל נגד החלטת הכנסת ואח' (נבו, 08.05.2012) נגד החלטת הכנסת להכריז על מצב חירום. זאת, מן הטעם כי "העתירה מיצתה עצמה, אף שאמנם לא תמה המלאכה". בהתחשב ב"נסיבות דהיום ונוכח מכלול הצעדים שננקטו", קבעו השופטים כי מעורבותם "אינה נדרשת עוד לעת הזאת, בלא שנעלו דלתות לעתיד לפי הצורך". בית המשפט הדגיש כי "המלאכה עודנה מרובה, אך לעת זו יש להותיר את המשך התהליך לרשויות המוסמכות תוך המסר כי מה שהחל לפני למעלה מעשר שנים, ראוי שיגיע לסיומו הלא רחוק". לאחר מחיקת העתירה בעניין, נמשכת באופן רציף עבודת המטה הבין-משרדית, אותה מרכז משרד המשפטים, לניתוק החקיקה ממצב החירום.

בהקשר זה, נבקש להדגיש כי במהלך תקופת ההכרזה האחרונה ועד כה חלה התקדמות בניתוק הקשר של מספר חוקים וצווים התלויים בקיומם של מצב החירום. מבין אלו ניתן למנות את הצעת חוק המאבק בטרור, התשע"ה-2015, שהונחה בשנית על שולחנה של הכנסת ה-20 ועברה קריאה ראשונה. מבין הצווים שהוצאו מכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957, שנותרו בתוקף – שלושה צווים בוטלו (ומשכך נותרו 49 צווים שעדיין בתוקף), וכן נכלל פרק ז' בנושא "הגנה על בריאות הציבור (מזון) בהצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015, אשר עברה קריאה ראשונה (הכל כפי שמפורט בהצעת המחליטים), כאשר חקיקת פרק זה תביא לניתוק הזיקה למצב החירום של 15 צווי פיקוח.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

מתלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים מצויה בתיאום שוטף מול משרדי הממשלה בנושא זה וכמפורט בדברי ההסבר, ההצעה היא גם על דעתם של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) והייעוץ המשפטי למערכת הביטחון.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
 ישנו צורך חיוני בהכרזה על מצב חירום וזאת בהתאם לעמדות הגורמים הביטחוניים, כפי שהוצגו בדברי החסבר
 להצעה להחלטה. בנוסף, עסקינן בהצעה להחלטה אשר מוגשת על מנת לאפשר את המשך הליך חקיקה שיביא
 לניתוק הקשר בין החקיקה הקיימת המוזכרת לעיל, ובין ההכרזה על מצב חירום. נוכח האמור לעיל ובהתאם
 לסעיף 38 לחוק יסוד: הממשלה, אין מניעה משפטית להגיש את ההצעה כי יוכרז על מצב חירום לתקופה של שנה
 אחת נוספת.

לאה רקובר, עו"ד
 היועצת המשפטית למשרד המשפטים

כ"ה אלול תשע"ה

09 ספטמבר 2015

(027-99-2015-005577)

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 2124 של הממשלה מיום 26.10.2014.

הכרזה על מצב חירום לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה

2124.

מ ח ל י ט י ם, להציע לכנסת להכריז על מצב חירום, לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה, לתקופה של שנה אחת, בהמשך להכרזה הקודמת של הכנסת מיום י"ד באייר התשע"ד (14 במאי 2014), שתוקפה עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014). כל אחד משרדי הממשלה, בתיאום עם משרד המשפטים, יפעל לקידום הניתוק של החקיקה שבתחום אחריותו מהזיקה להכרזה על מצב החירום, ובכלל זה קידום חקיקה ראשית וחקיקת משנה, שתאפשרנה את ביטול הצווים לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957.

השרים ידווחו לממשלה על פעולותיהם לשם ביצוע החלטה זו עד ליום ז' בתשרי התשע"ו (20 בספטמבר 2015).

מדינת ישראל משרד המשפטים

מחלקת יעוץ וחקיקה (חקיקה)
ירושלים, י"ב בכסלו, התשע"ח
4 דצמבר 2014

לכבוד
חבר הכנסת אריה דרעי
יושב ראש הוועדה המשותפת של וועדת החוץ והביטחון וועדת החוקה, חוק ומשפט לעניין הכרזה
על מצב חירום

שלום רב,

הנדון: עדכון לקראת הדיון בהכרזה תחוזית על מצב חירום

לקראת הדיון בוועדה המשותפת של וועדת החוץ והביטחון וועדת החוקה, חוק ומשפט בבקשת הממשלה כי הכנסת תחזור ותכריז על מצב חירום לתקופה של שנה, ולאור סעיף 69(ג) לתקנון הכנסת, נבקש לחביא לדיעתך את הדברים הבאים.

ראשית יצוין כי מאז ההכרזה האחרונה על מצב חירום לפי סעיף 38 לחוק-יסוד: הממשלה, לא הותקנו תקנות שעת חירום מכוח סעיף 39 לחוק היסוד.

עד נבקש לפרט את התקדמויות המשמעויות ביותר שחלו ממועד ההכרזה האחרונה ועד עתה במסגרת עבודת המטה לחלפת החקיקה התלויה בהכרזה על מצב החירום.

א. ראשית, נזכיר כי הדיונים בוועדת החוקה, חוק ומשפט לצורך הכנתה לקריאה שנייה ושלישית של הצעת חוק המאבק בטרור, התשע"א-2011, אשר הוחל עליה דין רציפות בנובמבר 2013, המשיכו בחודשים האחרונים. הצעת חוק זו קובעת הסדרים המאפשרים להתמודד עם איומי הטרור ללא תלות בהכרזה על מצב חירום. במסגרת זו מוצע, בין היתר, לבטל את מקודות מניעת טרור, התש"ח-1948 ולתקן את חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), התשל"ט-1979, כך שבין השאר, תבוטל זיקת החוק להכרזה על מצב החירום, עוד מוצע לבטל את תקנה 6 שבתוספת לפקודת הארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום

(יציאה לחוץ לארץ), התש"ח-1948 המקנה סמכות לשר הפנים לאסור את יציאתו של אדם מישראל, אם קיים יסוד לחשש שיציאתו עלולה לפגוע בביטחון המדינה.

ב. בנוסף, חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים (תיקון מספר 22), התשע"ד-2014, התקבל בכנסת ביום 7 ביולי 2014 ופורסם ברשומות (ס"ח התשע"ד, עמ' 595 מיום 15 ביולי 2014).

ג. מלבד עבודת הממשלה בעניינם של החוקים אשר תוקפם תלוי בהכרזה על מצב חירום, נמשכת עבודת המטה להחלפתם של הצווים שניתנו מכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התש"ח-1957, אשר עדיין בתוקף אחרי שבוטלו מעל למאה צווים בשנים האחרונות. היום קיימים 51 צווים שלגביהם עדיין נדרש טיפול, כאשר כמעט כולם מצויים בטיפול אינטנסיבי של משרדי הממשלה הרלוונטיים או כבר בכנסת, לצורך החלפתם על ידי חקיקה ראשית או חקיקת משנה. מאז ההכרזה האחרונה על מצב חירום, בחודש מאי 2014, המשיכה להתקדמות העקבית בעבודה לביטולם, כפי שיפורט להלן:

1. צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שירות למבחן נהיגה), התשל"ז-1977 בוטל ביום 5.11.2014 (ק"ת 7435, עמ' 59). כמו כן, ועדת הכלכלה אישרה את התקנות המחליפות את צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (מתממי מים סולאריים וחשמליים חד-דירתיים), התשמ"ד-1983.

2. שלוש הצעות חוק עברו קריאה ראשונה בכנסת: הצעת חוק להסדרת הצבת כוורות וייצור דבש, התשע"ד-2014 והצעת חוק הפיקוח על צעצועים מסוכנים, התשע"ג-2013, אשר עברו קריאה ראשונה בתאריך 19.5.2014. בנוסף, הצעת חוק הסדרת העיסוק בהדברת מזיקים לאדם, התשע"ז-2014 עברה קריאה ראשונה בתאריך 17.6.2014. ועדת הכלכלה התחילה לדון בשתי הצעות החוק הראשונות, אך טרם החלו הדיונים בהצעת החוק בעניין הדברת מזיקים לאדם.

3. ועדת הכלכלה מקיימת גם דיונים אודות הצעת חוק רישוי שירותים לרכב, התשע"ג-2013 שתביא לביטולם של חמישה צווים ושעברה בקריאה ראשונה ביום 24.6.2013 וגם בעניין הצעת חוק הגז (בטיחות ורישוי) (תיקון מס' 4), התשע"ב-2012, שהוחל עליה דין רציפות ביום 6.1.2014 ושעתידה להיות תחליף לחמישה צווים.

4. מלבד זאת, משרד הכלכלה הפיץ ביום 16.6.2014 את תזכיר חוק לתיקון פקודת הבטיחות בעבודה (תיקון – מעליות) התשע"ד-2014. כמו כן, ביום 23.10.2014 הפיץ משרד חבריאות תזכיר חוק לתיקון פקודת הרוקחים (תומרי היטוי ותומרים להדברת מזיקים לשימוש על גוף האדם) (תיקון מס' 24), התשע"ח-2014.

5. כמו כן, העבודה בעניין תזכיר חוק לתיקון פקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש] (תיקון מס' 5), התשע"ח-2014, מסתיימת בימים אלה. התיקון האמור יאפשר את

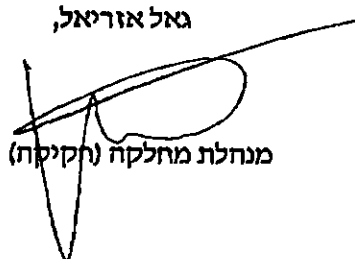
ביטולם של 3 צווי פיקוח באופן ישיר, וכן יהיה בו מקור סמכות לקביעת הסדרים בחקיקת משנה אשר יחליפו שניים עשר צווים נוספים העוסקים בתחום המזון.

6. לבסוף יוזכר כי מונחים על שולחן של וועדות הכנסת סטים שונים של תקנות להחלפתם של תשעה צווי פיקוח.

על כן, דברי חקיקה אשר יאפשרו את החלפתם וביטולם של 23 צווי פיקוח נמצאים היום על שולחן הכנסת וועדותיה. כך גם לגבי הצעת חוק המאבק בטרור, אשר יהיה בה תחליף כאמור חיוני להתמודדות של מדינת ישראל בטרור של ההסדרים הקיימים היום העניין, אשר תלויים בקיומה של חקירה על מצב חירום.

אנו עומדים כמובן לרשות הוועדה לכל הבחירה נוספת שתידרש.

בברכה,

גאל אוריאל,

מנהלת מחלקה (חקיקה)

העתק:

גב' אורית קורן, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה)
גב' מירי פרנקל-שור, היועצת המשפטית לוועדת החוץ והביטחון
מר איל זנדברג, ראש תחום משפט ציבורי, מחלקת יעוץ וחקיקה (חקיקה)
מר עידו בן-יצחק, עוזר ליועצת המשפטית לוועדת החוץ והביטחון